

Základná umelecká škola Štefánikova 20, 071 01 Michalovce

Školský vzdelávací program pre druhú časť prvého stupňa základného štúdia Nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania – ISCED 2 B Predmet : Hra na gitare

Názov predmetu	Hra na gitare
Ročník	Prvý
Časový rozsah výučby	1,5 hodiny týždenne
Učebný plán	č. 4
Stupeň vzdelania	ISCED 2B
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, Iskrenie talentov
Forma štúdia	denná
Vyučovacia jazyk	slovenský
Spracoval	Attila Balogh
Koordinátor ŠkVP	Attila Balogh
Schválené dňa	27.júna 2013

Charakteristika predmetu

Gitara je hudobný nástroj so všestranným využitím, uplatňujúcim sa vo všetkých hudobných žánroch. Táto skutočnosť vychádza z historických hráčskych nástrojárskych tradícií a bohatej literatúry, obsahujúcej všetky štýlové obdobia. Gitarová pedagogika prekonala v poslednom období obrovské kvalitatívne zmeny. Bolo vypracovaných množstvo gitarových škôl, metodických a koncepcných materiálov a rôznych publikácií, ktoré zásadným spôsobom menia prístup k vytváraniu technických a výrazových prostriedkov potrebných k hre na gitare oproti tradičným metódam. Ciele, prostriedky na ich dosiahnutie a hudobný materiál uvedený v učebných osnovách zabezpečujú, v prípade ich správneho použitia, získanie zručností a vedomostí pre ďalšie štúdium na konzervatóriu, ale aj uplatnenie sa žiakov v rôznych záujmových útvaroch. Obsah učebných osnov hry na gitare je koncipovaný tak, aby si žiak prostredníctvom získaných zručností a vedomostí vytváral trvalý vzťah k hudbe a k nástroju, aby si postupne osvojil potrebu samostatného štúdia a tvorbu vlastného repertoáru. Na štúdium hry na gitare sa prijímajú deti od deviatich rokov. Toto je optimálny vek prijatia dieťaťa na štúdium hry na gitare. Nevylučuje sa však prijať aj deti mladšie, pokiaľ majú požadované hudobné nadanie, fyzické a psychomotorické predpoklady pre hru na nástroji. V prípade prijatia mladšieho žiaka je potrebné zabezpečiť primeraný nástroj. Prijatie starších žiakov je tiež možné. Práca učiteľa so žiakmi v predmete hra na gitare je charakteristická individuálnym prístupom a používaním adekvátnych metodických postupov a foriem práce nielen v súvislosti s vekom dieťaťa, ale aj z hľadiska jeho celkového nadania a úrovne talentu. Odporúčané gitarové školy, technická a prednesová literatúra a metodické materiály slúžia k základnej orientácii učiteľa, ktorý ich môže podľa svojich skúseností a individuálnych potrieb vhodne kombinovať a nahrádzať inými materiálmi.

Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele

Upevňovaním a kultivovaním získaných automatizmov a návykov vytvoriť priestor na lepšiu sluchovú kontrolu hraných skladieb. Nadalej obohacovať hru o nové technické prvky a výrazové prostriedky. Vhodným výberom sólových skladieb, komorných skladieb i rôznych sprievodov rozširovať poznatky žiaka v oblasti gitarovej literatúry, čo rozšíri jeho hudobný obzor a umožní poznávanie rôznych štýlových období a rôznych hudobných žánrov. Komplexnejšie sa zaoberať interpretáciou hraných skladieb z hľadiska použitia technických a výrazových prostriedkov. Zoznámiť žiaka s rozsiahlejšími skladbami, viesť ho k pochopeniu ich obsahu a k uvedenému štúdiu. Pokračovať v hre z listu a nevyhýbať sa hre skladieb v tóninách s viacerými krížikmi alebo béčkami. Viesť žiaka k pohotovosti a väčšej samostatnosti pri štúdiu skladieb.

Špecifické ciele

Kognitívne ciele

- Samostatne čítať pridelený notový part.
- Cieľavedome uplatňovať správne rytmické návyky.
- Zapamätať si, rozlíšiť a správne používať nové hudobné termíny.

Socio - afektívne ciele

- Rozvíjať hudobný cit.
- Formovať kladný vzťah k prostrediu v škole a v rodine, pozitívny vzťah k prírode a ku všetkým prejavom života.
- Kombinovať vhodne a nenásilne hudobné umenie s prvkami iných umení – výtvarné, tanečné, literárne.
- Vypestovať pozitívny vzťah k pódiovým skúsenostiam.
- Naučiť žiakov vysporiadať sa s trémou.

Psycho - motorické ciele

- Nadalej pracovať na dosiahnutí čistoty úderov po stránke dynamickej a rytmickej.
- Rozvíjať rytmické cítenie, pocit istoty a kultúry prejavu.
- Rozšíriť dynamickú škálu od pp- ff.
- Nácvik cvičení v rôznych tempách. Vyrovnávať technické zručnosti a silu oboch rúk.
- Zamerať sa na odstránenie pretrvávajúcich nedostatkov.
- Zdokonaľiť techniku hracieho aparátu s prehĺbením výrazovej stránky
- Rozvíjať dynamickú, rytmickú a improvizáciu predstavivosť a pohotovosť hudobného prejavu žiaka.
- Hra akordických značiek

Výchovné a vzdelávacie stratégie

1. Sociálno-komunikačné spôsobilosti

- dokázať dlhší čas sústredene pracovať, primerane reagovať na zmeny.
- viesť k pravidelnej príprave na hodinu.
- zdokonaľovať kvalitu interpretácie pri vystúpení na verejnosti.
- sformulovať vlastný názor na vypočítanú skladbu.

2. Spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- rozvíjať schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k tvorivosti,
- uvedomele pracovať s rytmickým pôdorysom skladby,

- dôkladne porozumieť jednotlivým motívom, fráz, sprievodu a hudobnému členeniu, čo vedie k ľahšiemu pochopeniu hudobného spracovania tým aj k lepšej interpretácii,
- rozborom skladieb viesť žiaka k pochopeniu väčších cyklických foriem.

3. Spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie (digitálnych technológií)

- podporovať percepciu digitálnymi zdrojmi umeleckých diel, využívať digitálne spracovanie hudby.
- samostatne vyhľadávať rôzne na internete rôzne interpretácie preberanej skladby.

4. Spôsobilosť učiť sa

- rozvíjať vytrvalosť, iniciatívu a schopnosť samostatne sa učiť a získavať informácie,
- hodnotiť informácie a využívať ich aj v medzipredmetových vzťahoch,
- rozobrať skladbu podľa formy,
- analyzovať skladbu po rytmickej stránke,
- odlišovať dôležité informácie od menej podstatných,
- efektívne si osvojovať poznatky a študijné návyky.

5. Spôsobilosť riešiť problémy

- vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o vzniknutých situáciách,
- učiť sa byť empatický,
- aplikovať získané návyky pri nácviku nových skladieb,
- zvládať emócie pri vystúpení,
- hľadať a využívať rôzne informácie, skúšať viaceré možnosti riešenia problému, overovať správnosť riešenia.

6. Osobné, sociálne a občianske spôsobilosti

- akceptovať svoje práva a povinnosti v škole i mimo nej,
- mať zodpovednosť a schopnosť dodržiavať dohody,
- rozvíjať empatiu voči svojmu okoliu a ochotu pomáhať,
- uvedomovať si vlastné potreby a aktívne využívať svoje možnosti,
- kontrolovať svoje konanie, uvedomovať si svoje silné a slabé stránky ako svoje tvorivé možnosti.

7. Spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie,
- vyjadriť svoj názor i vkus,
- ovládať základné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu) a dodržiavať zásady kultivovaného správania sa v škole a na verejnosti,
- poznávať a vážiť si národné hudobné bohatstvo,
- pomenovať druhy umenia a ich hlavné nástroje a vyjadrovacie prostriedky na úrovni,
- rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie.

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy práce:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
1. Hra na nástroji	<ul style="list-style-type: none"> • slovná metóda • názorná metóda • praktická metóda • reproduktívna metóda	<ul style="list-style-type: none"> • individuálna práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
2. Hudobno-teoretické poznatky	<ul style="list-style-type: none"> • analyticko – syntetická metóda • deduktívna metóda • informačno-receptívna metóda • problémový výklad	<ul style="list-style-type: none"> • individuálna práca na vyučovacej hodine • domáca príprava na vyučovaciu hodinu
3. Hudobno-výrazové prostriedky	<ul style="list-style-type: none"> • reproduktívna metóda • heuristická metóda	<ul style="list-style-type: none"> • počúvanie hudobných nahrávok a interpretácie učiteľom

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
1. Základy hry na nástroj	Podľa výberu	- videotecnika, CD, DVD, - zvukové pomôcky:	Gitara a zrkadlo	- internet
2. Hudobno-teoretické poznatky	Podľa výberu	Prehrávač, vzorový prednes učiteľa	Tabuľa a interaktívna tabuľa	- knižnica
3. Hudobno-výrazové prostriedky	Podľa výberu	- videotecnika, CD, DVD - zvukové pomôcky		Internet

Obsah vzdelávania

TEMATICKÝ CELOK	KOMPETENCIE OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÉ ŠTANDARDY	KRITÉRIA HODNOTENIA	METÓDY A PROSTRIEDKY HODNOTENIA
1. Hra na nástroji	<p>Učiť žiaka ovládať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cvičenia s pripútanými prstami ľavej ruky, • cvičenia na zväčšenie a zmenšenie rozsahu prstov ľavej ruky na hmatníku horizontálnym a vertikálnym smerom, • vzostupno-zostupné a zostupno-vzostupné legato na trojici tónov na všetkých strunách vo všetkých polohách, • nácvik a použitie jednoduchých melodických ozdôb, • plynulé spájanie všetkých polôh ľavého ramena, koordinovaná činnosť všetkých častí ľavej hornej končatiny, • rozširovať úderové možnosti prstov pravej ruky, • skvalitňovať tón pri hre základným úderom i údermi fixáciou, • kadencie dur, mol s využitím 	<p>Žiak si má osvojiť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonalá orientácia vo všetkých troch kvadrantoch hmatníka, plynulý prechod ľavej ruky do rôznych kvadrantov hmatníka, • samostatná navzájom nezávislá činnosť prstov pravej ruky, • hrať durové a molové stupnice – dvojtaktové a trojtaktové typy v rýchlejších tempách a v rôznych rytmických variantoch, • hra akordických značiek s použitím veľkého barré. 	<p>Žiak zvládol:</p> <p>repertoárové požiadavky</p> <ul style="list-style-type: none"> • skladby podľa individuálneho plánu v triednej knihe <p>rozsah látky na ročníkovú prehrávku</p> <ul style="list-style-type: none"> • skladby technického charakteru podľa daných potrieb a možností žiaka • dva etudy a dva prednesové skladby • durová a molová stupnica, príslušný tonický kvintakord 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie základných návykov pri hre • pochvala, povzbudenie, kritika • autoevalvácia • motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov • triedny koncert 2x ročne, interný koncert, kultúrne vystúpenie, verejný koncert • záverečná ročníková prehrávka

	barré a arpeggia,			
2. Hudobno-teoretické poznatky	Učiť žiaka ovládať: <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • vymedzenie pojmov dejín hudby v základnej charakteristike hud. období 	Žiak si má osvojiť: <ul style="list-style-type: none"> • hudobnú terminológiu obsiahnutú v hraných skladbách • porovnať typické črty baroka , klasicizmu, romantizmu a 20. storočia 	Žiak zvládol: <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšenie a charakteristiku hudobných období 	<ul style="list-style-type: none"> • práca na vyučovacej hodine • domáca úloha zameraná na precvičovanie hudobného zápisu • pochvala, povzbudenie, kritika

Hudobný materiál

Technické cvičenia a etudy

Jiří JIRMAL: Škola hry na kytaru

Jiří JIRMAL: 30 etud

Jiří JIRMAL: Základy kytarové techniky

Arnošt SÁDLÍK: Škola stupnic a akordov pre gitaru

Ferdinand SOR: Etudy opus 31

Ferdinand SOR: Etudy opus 35

Milan ZELENKA, Jana OBROVSKÁ: Nové etudy pro kytaru

Prednesové skladby

Jiří JIRMAL: Staří španělsí mistři

Mauro GIULLIANI: 3 sonatiny (kytarová sóla 37)

Ferdinand SOR: Výběr ze skladeb pro kytaru (revidoval Milan Zelenka)

Juraj TANDLER: Miniatury pre gitaru sólo

J.Kotik,Zelenka-Obrovská,Carulli,Carcassi,Giuliani,Krieger,J.S.Bach,

Rozvíjanie komornej hry – dua, tria a hra z listu podľa vlastného výberu učiteľa.

Improvizácia piesní rôznych štýlových období, melódia + rôzne spôsoby akordických sprievodov.